

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 30. Vtrum de potentia absoluta Deus possit videri, & quidditatiuè cognosci in aliqui creatura, tauquam in medio cognito, & in obiecto formali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

QVÆSTIO XXIX.

Virum Beati videant, vel saltem videre possint Deum visione increata, vel intellectu in creato?

1. **P**rimò videtur Deus videri debere à beatis visione increata. Repugnat enim, vt obiectum immateriale videatur visione materialis; ergo repugnat, vt Deus, qui est summè immaterialis, videatur visione creata, quæ proinde non est summè immaterialis; ergo Deus videri debet visione increata.

2. Secundò videtur Deus saltem de potentia absoluta videri posse visione increata. Humanitas enim Christi ita vnitur substantiæ Verbi diuini, vt ab ipsa accipiat effectum formalem subsistendi, & de facto subsistat per substantiam Verbi; ergo anima Christi, & beatorum potest ita vniri intellecti in increata, vt ab ea accipiat effectum formalem intelligendi, & videndi Deum.

3. Respondeo, ac dico primò: visio actualis, qua beati vident Deum, est creata, & repugnat, vt Deum videant, & intelligant visione, atque intellectu increata.

4. Probatur: nam actus vitalis definitur motus ab intrinseco, ideoque debet esse à viuentem per talem actum; sed visio est actus vitalis beati; ergo debet esse ab ipso beato; sed visio, & intellectus increata Dei, cum sit ipse Deus, est à se, & nullo pacto potest esse à beato; alioquin Deus posset esse ab aliqua creatura; ergo repugnat, vt beati Deum videant visione, & intellectu increata; ergo vident Deum visione creata, & producta ab ipsis beatis.

5. Dicendum secundò: potentia, qua beati vident Deum, est intellectus creatus perfectus creato lumine gloriæ, ac repugnat, vt Deum videant intellectu increato.

6. Probatur: nam beati vident Deum potentia intellectiua, quæ perficitur, & constituitur in actu secundo videndi per visionem, quæ vt dictum est conclusione prima, debet esse creata; sed intellectus diuinus increatus, cum sit actus purus, & ipsa actualis intellectus, non potest perfici, & constitui in actu secundo videndi per visionem creatam, qua beati vident Deum; ergo &c.

7. Ad 1. concedo antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, quia ex dictis quæst. 24. num. 6. implicat, vt actus attingat obiecta non contenta in generibus, quibus tales actus commensurantur; sed actus materiales commensurantur solis entibus materialibus; ergo implicat, vt attingant entia immaterialia. At actus immateriales creati commensurantur enti vt enti; sed Deus, licet sit

summè immaterialis, est ens; ergo actus immateriales creati etiam purè naturales possunt Deum attingere, ac de facto Deum naturaliter cognoscimus cognitione abstractiua; ergo non est mirum, quod actus immateriales creati supernaturales possint Deum cognoscere intuitiue.

8. Ad 2. concedo antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, quia ad hoc, vt humanitas subsistat per substantiam Verbi, sufficit, vt habeat substantiam Verbi sibi unitam; sed humanitas Christi habet substantiam Verbi sibi unitam; ergo &c. E conuerso vt anima intelligat, non sufficit, vt habeat intellectiorem sibi unitam, sed debet illam habere vitaliter, ita vt intellectus producat, vel sit ab ipsa anima; sed licet anima Christi habeat intellectiorem increatam sibi unitam, tamen non potest illam habere vitaliter, ita vt sit ab anima Christi; ergo &c.

QVÆSTIO XXX.

Virum de potentia absoluta Deus possit videri, & quidditatiue cognosci in aliqua creatura, tanquam in medio cognito, & in obiecto formali?

S.Th. 1. p. q. 12. art. 2.

1. **V**idetur, quod possit: primò quia accidens est inferioris ordinis, ac substantia, & tamen accidens potest esse similitudo perfecta, in qua tanquam in obiecto formali, & in medio cognito cognoscatur quidditatiue substantia; ergo creatura licet sit inferioris ordinis, ac Deus, potest esse similitudo perfecta, in qua tanquam in obiecto formali, & in medio cognito quidditatiue cognoscatur Deus. Probatur antecedens: nam cognitio comprehensiuæ substantiæ Angeli ex.gr. est accidens, & tamen est similitudo Angeli ita perfecta, vt in ea tanquam in obiecto formali Angelus possit quidditatiue cognosci.

2. Secundò beati in diuina essentia tanquam in obiecto formali cognoscunt quidditatiue, immò etiam comprehensiuè plures creaturas posibles; ergo in creaturis possunt Deum quidditatiue cognoscere.

3. Respondeo, quod Deus videtur à beatis in se ipso, & per Dei essentiam, tanquam per adequatum obiectum formale, ac repugnat, vt videatur, & quidditatiue cognoscatur in aliqua creatura, tanquam in medio cognito, & tanquam in obiecto formali.

4. Probatur ex doctrina Sancti Thomæ 1. parte quæst. 12. art. 2. communiter recepta, ac desumpta ex S. Dionysio libro de Diuinis nominibus, cap. 1. Repugnat enim, vt per obiectum formale, & per medium cognitum in-

se-

ferioris ordinis, finitum in genere entis, ac minus immateriale, cognoscatur quidditatiuè res superioris ordinis, magis immaterialis, & infinita in genere entis; sed omnis creatura est inferioris ordinis, & finita in genere entis, & cum non sit totum esse, est minus immaterialis, quam Deus, qui est actus purus, ac totum esse; ergo. Maior probatur primo inductione. Nam quia Angeli sunt in ordine superiori, corpora sunt in ordine inferiori, licet quis comprehendat aliquod corpus etiam nobilissimum, puta Solem, non potest per tale corpus, tanquam per obiectum formale, & medium cognitum cognoscere Angelum quidditatiuè, sed solum abstractiuè: imò vnica ratio, cur in hac vita cognoscimus entia immaterialia non quidditatiuè, sed abstractiuè, est, quia illa cognoscimus per entia materialia, & corporea; ergo &c.

5. Probatur secundò eadem maior ratione naturali. Ad hoc, vt obiectum cognoscatur quidditatiuè, debet cognosci, vel in sua essentia, seu quidditate, vel in similitudine physice, aut intentionaliter perfecta talis quidditatis; eo autem ipso, quod cognoscatur in similitudine physice, & intentionaliter imperfecta quidditatis, cognoscitur abstractiuè; sed obiectum creatum, ac proinde inferioris ordinis, finitum in genere entis, & minus immateriale non potest esse similitudo physice, neque intentionaliter perfecta diuinæ essentiae, quæ est superioris ordinis, infinita in genere entis, & summè immaterialis; ergo per obiectum creatum non potest quidditatiuè cognosci Deus.

6. Ad 1. transeat antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, nam cognitio comprehensiuæ Angeli, licet quia est accedens, in genere physico sit inferioris ordinis, ac substantia Angeli, tamen quia est comprehensiuæ, & adequat cognoscibilitatem Angeli, in genere intentionali est similitudo non inferioris, sed eiusdem ordinis, ac substantia Angeli, ideoque potest per ipsam Angelus quidditatiuè cognosci. At quælibet creatura tum in genere intentionali, tum in genere physico est similitudo Dei imperfecta, & in vtroque genere infinitè degenerans ab exemplari; ergo in nulla creatura tanquam in obiecto formali Deus potest quidditatiuè cognosci.

7. Hinc infertur, quod etiam si beati comprehenderent visionem, qua Deum vident, tamen in tali visione, tanquam in obiecto formali cognoscerent Deum non quidditatiuè, sed solum abstractiuè, quia cognoscerent in imagine etiam in genere intentionali, & in ratione imaginis infinitè degenerante ab exemplari.

8. Ad 2. nego consequentiam. Disparitas est, quia res potest cognosci quidditatiuè, & comprehensiuè non solum in se ipsa, sed etiam in similitudine perfecta, & adequata sui; sed

diuina essentia, tum in genere physico, tum in genere intentionali est perfectissima, & adequatissima similitudo, & exemplar, ad cuius imitationem fiunt omnes creaturæ; ergo omnes creaturæ possunt quidditatiuè, imò & comprehensiuè cognosci in diuina essentia. At res in similitudine inadæquata, & imperfecta non potest cognosci quidditatiuè, sed solum abstractiuè; sed omnes creaturæ sunt similitudines Dei inadæquatae, & infinitè degenerantes, tum in genere physico, tum in genere intentionali; ergo &c.

9. Infertur primò cognitionem quidditatiuam, imò etiam comprehensiuam creaturarum posse non esse intuitiuam; at cognitionem quidditatiuam Dei non posse non esse intuitiuam. Ratio est, quia ad cognitionem intuitiuam requiritur, vt res cognoscatur prout existens; sed creaturæ merè possibiles possunt in diuina essentia, tanquam in perfectissima similitudine cognosci quidditatiuè, & comprehensiuè, abstrahendo ab hoc, quod existant, vel non existant, & de facto sic ab ipso Deo cognoscuntur per scientiam simplicis intelligentiæ; ergo &c. E conuerso cognitio habens pro obiecto formali ipsam existentiam rei vt exercitè in actu secundo existentem, est intuitiuæ; sed omnis cognitio quidditatiuæ Dei habet pro obiecto formali ipsam essentiam Dei, quæ est ipsum existere exercitè in actu secundo; ergo:

10. Ad vitandas æquiocationes debet aduerti cognitionem dici abstractiuam dupliciter. Primò cognitio abstractiuæ dicitur, quæ non est intuitiuæ, & cognoscit rem, abstrahendo ab hoc, quod existat, vel non existat. In hoc sensu cognitio, quia beati cognoscunt possibilia in Deo, abstrahendo ab hoc, quod existant, vel non existant, est quidditatiuæ simul, & abstractiuæ. Secundò cognitio abstractiuæ dicitur, quæ non est quidditatiuæ, sed cognoscit res non in sua essentia, neque in aliqua similitudine perfecta, sed in similitudine imperfecta. In hoc sensu omnis cognitio, qua Deus cognoscitur per creaturas, est abstractiuæ, & ab Apostolo 1. ad Corint. 12. dicitur *per speculum, & in enigmate*, cum cognitio, qua Deus cognoscitur in se ipso, dicatur *facie ad faciem*.

11. Infertur secundò, quid dicendum sit ad quæstionem, in qua quæritur, vtrum beati videndo Deum, producant speciem expressam, & verbum Dei, quem vident. Dicendum, quod si nomine speciei expressæ, & verbi intelligatur aliquid, in quo tanquam in obiecto formali Deus videatur, aut possit quidditatiuè cognosci, & videri, non producant speciem expressam, neque verbum, vt patet ex dictis. Si verò nomine speciei expressæ, & verbi intelligatur id, quo Deus formaliter videtur prout est in se, producant speciem expressam, & verbum, hoc est visionem ipsam, qua Deum formaliter vident, prout est in se.

12. In-

12. Inferitur tertiò, quod sicut cum visione sensibili videmus colorem e. g. ipse color est obiectum formale mouens potentiam visiuam ad talem visionem, sic cum beati visione intellectualem vident diuinam essentiam, ipsa diuina essentia est obiectum formale mouens potentiam intellectualem ad talem visionem.

13. Sed dubitatur, vtrum sicut color, vt moueat ad visionem sensibilem, debet esse illuminatus aliquo lumine corporeo distincto à colore, quod lumen vocatur medium, sub quo colores videntur, sic diuina essentia, vt moueat ad visionem intellectualem, debeat esse illuminata aliqua luce incorporea distincta.

14. Respondeo negatiuè. Ratio est, quia eatenus color vt moueat ad visionem, debet esse illuminatus, quatenus per se ipsum non habet completam visibilitatem, & perfectam vim mouendi ad visionem, ideoque debet compleri visibilitate luminis; sed diuina essentia per se ipsam habet perfectissimam, & infinitam intelligibilitatem, cum sit ipsa summa lux intelligibilis; ergo non debet illuminari alia luce. Essentia igitur diuina est visibilis, non vt color, qui vt videatur, debet illuminari, sed vt ipsa lux Solis, quæ vt videatur, non debet illuminari alia luce. Hinc sequitur lumen gloriæ non requiri ad hoc, vt per ipsum Deus compleatur in ratione visibilis, sed requiri, vt intellectus creatus compleatur in ratione visui, vt dictum est quæst. 26. num. 27.

QVÆSTIO XXXI.

Vtrum sit necessaria, vel saltem detur, aut sit possibilis species impressa creata, per quam Deus videatur prout est in se?

1. **V**idetur esse necessaria: primò sicut vt Deus sit obiectum formale amoris, non sufficit, vt moueat ad amorem motione physica, sed debet mouere motione intentionali, & obiectiua, sic vt sit obiectum formale visionis, non sufficit, vt moueat ad visionem motione physica, sed debet ad illam mouere motione intentionali, & obiectiua; sed non potest mouere ad amorem motione intentionali, & obiectiua, nisi prius natura sit intentionaliter præsens per cognitionem, seu speciem expressam intrinsecam ei, qui mouetur; ergo non potest ad visionem mouere motione intentionali, & obiectiua, nisi prius natura sit intentionaliter præsens intellectu per speciem impressam intrinsecam intellectui.

2. Secundò si Deus determinaret intellectum ad visionem sui per modum principij extrinsecè assistentis, non determinaret obiectiue, & intentionaliter, sed solum physicè,

& efficienter: sed vt sit obiectum formale visionis, non sufficit, vt intellectum determinet physicè, & efficienter, sed requiritur, vt determinet obiectiue, & intentionaliter: ergo. Probatur maior: nam Deus per modum principij extrinsecè assistentis potest determinare intellectum etiam ad cognoscendum Angelum: sed tunc non determinaret intentionaliter, & obiectiue, neque vt obiectum formale; ergo ad hoc, vt Deus determinet intentionaliter, & obiectiue, non sufficit, vt determinet per modum principij efficientis extrinsecè assistentis.

3. Tertiò videtur species impressa Dei saltem esse possibilis. Nam non minus distat species expressa à Deo, quam species impressa; nec minus vna, quam altera est limitata in representando; nec minus vna, quam altera debet esse in eodem ordine: sed his prædicatis stantibus, & non obstantibus, possibilis est species expressa Dei, hoc est visio beatifica representans Deum, prout est in se: ergo ipsdem prædicatis stantibus, & non obstantibus, possibilis est species impressa Dei.

4. Quartò videtur, quod si possibilis est species impressa Dei, detur de facto. Nam, etiamsi possibile sit intellectum eleuari à Deo per Omnipotentiam suam, vt dictum est quæstione 28. tamen de facto eleuatur per virtutem deriuatam ab Omnipotentia, hoc est per lumen gloriæ intrinsecum intellectui, vt dictum est quæstione 26; ergo licet possibile esset intellectum eleuari à Deo in genere obiectiuo per diuinam intelligibilitatem immediatè, tamen de facto eleuatur per speciem intrinsecam intellectui, quæ sit virtus deriuata à diuina intelligibilitate.

5. Quintò visio beata, & vniuersum omnis cognitio producitur à simili iuxta doctrinam Aristotelis 1. de anima tex. 26. vbi statuit hoc axioma, quod simile cognoscitur simili: sed intellectus non constituitur Deo intentionaliter similis per assistentiam extrinsecam Dei, sed per speciem intrinsecam intellectui; ergo visio Dei saltem connaturaliter postulat produci ab intellectu prius natura habente speciem impressam Dei. Probatur minor: vt enim docet Aristoteles 3. de anima text. 14. intellectus antequam recipiat speciem intelligibilem, est sicut tabula rasa, in qua nulla imago est depicta, ideoque quia nulli obiecto est similis, nullum obiectum potest intelligere: ergo intellectus sit similis obiecto per receptionem speciei intelligibilis.

6. Sextò videtur ipsum lumen gloriæ esse species impressa Dei. Species enim impressa nihil aliud est, quam similitudo obiecti inherens potentia cognoscitiua, eamque determinans, & constituens in actu primo proximo ad hoc, vt cognoscat obiectum; sed lumen gloriæ datur, & est talis similitudo Dei; ergo.

7. Septimò intellectus non potest compleri in ordine ad intelligendum per aliquid, quod